

Ολοκληρώθηκαν με επιτυχία οι εργασίες για την ποιμαντική αντιμετώπιση των ψυχικών διαταραχών στην Θεσσαλονίκη

**ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΗΜΕΡΙΔΑΣ
(Θεσσαλονίκη - Πέμπτη 12 Φεβρουαρίου 2009)**

Πραγματοποιήθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 2009, ημέρα Πέμπτη, με μεγάλη επιτυχία, στο Συνεδριακό Κέντρο της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, Ημερίδα για τους Πνευματικούς Πατέρες – Κληρικούς των Ιερών Μητροπόλεων Μακεδονίας με θέμα: **Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΩΣ.**

Η ως άνω Ημερίδα πραγματοποιήθηκε κατόπιν σχετικής εγκρίσεως και ευλογίας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, ύστερα από σχετική πρόταση προς αυτήν του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου, Προέδρου της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Ειδικών Ποιμαντικών Θεμάτων και Καταστάσεων. Την Ημερίδα παρακολούθησαν 150 και πλέον Κληρικοί.

Η όλη εκδήλωση ξεκίνησε στις 8:00 πμ με την τέλεση της Θείας Λειτουργίας στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά παρουσία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Ανθίμου και άλλων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών των Ι. Μητροπόλεων της Μακεδονίας. Στη συνέχεια, παρατέθηκε πρωινού γεύματος προς όλους τους συμμετέχοντες, καθώς και η παραλαβή του σχετικού φακέλου του ενημερωτικού υλικού της Ημερίδας από την Γραμματεία της Επιτροπής

Την έναρξη των εργασιών της Ημερίδας έκανε ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος, ο οποίος και απηύθυνε σχετικό χαιρετισμό καθώς, και ευχαριστίες προς τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Ανθιμο, για την ανταπόκρισή του στην εκδήλωση αυτή της Ιεράς Συνόδου και για την θερμή φιλοξενία των εργασιών της Ημερίδας. Ακολούθως, αναφέρθηκε στην προσφορά της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής επί Ειδικών Ποιμαντικών Θεμάτων και Καταστάσεων κάνοντας παράλληλα την διάκριση μεταξύ της Ποιμαντικής Μέριμνας, που είναι έργο του κάθε Αρχιερέα, και του συμβουλευτικού έργου που προωθείται από την ως άνω Επιτροπή και γενικότερα από τον Επιτελικό Οργανισμό της Ιεράς Συνόδου. Ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε μεταξύ των άλλων στον χαιρετισμό του γύρω από την τεράστια σημασία του προς εξέταση θέματος, υπογραμμίζοντας την θεραπευτική πτυχή της Ορθοδόξου παραδόσεως σε αντιδιαστολή με την ηθικιστική – δικανική αντίληψη της σχολαστικής θεολογίας. Κλείνοντας, αναφέρθηκε στην σημασία της ενορίας σήμερα ως «θεραπευτικής κοινότητας» με επίκεντρο και αναφορά το Ι. Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας και την σημασία της επιστήμης στην αντιμετώπιση των συγχρόνων προβλημάτων του ανθρώπου, και ευχήθηκε καλή επιτυχία για την έκβαση και την ευόδωση του σκοπού της Ημερίδας.

Ακολούθως, τον λόγο έλαβε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος, οποίος είχε και τον ρόλο του Προέδρου και Συντονιστή της Ημερίδας. Αφού ευχαρίστησε τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμο για την παρουσία του και την συμπαράστασή του στην πραγματοποίηση της Ημερίδας, απηύθυνε ευχαριστίες και προς τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Ανθιμο για την έμπρακτη υποστήριξή του στην υλοποίηση της Εκδηλώσεως, καθώς και εγκάρδιο χαιρετισμό στους παρευρισκόμενους κληρικούς των Ι. Μητροπόλεων Μακεδονίας και Θράκης, ευχαριστώντας τους για την ανταπόκρισή και παρουσία τους. Στην συνέχεια, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ιερόθεος, αναφέρθηκε στον σκοπό του Μυστηρίου της Ιεράς Εξομολογήσεως, στην ποικιλία των διαφόρων ψυχικών, βιολογικών και κοινωνικών παραγόντων που επιδρούν στην ζωή του σύγχρονου ανθρώπου, καθώς και στην ανάγκη επαναξιολογήσεως αποκτήματος νοήματος της ζωής. Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στην « εκούσια οδύνη» ως μέσου απελευθέρωσης από την «ηδονή», καθώς και στο χρέος του κάθε Πνευματικού Πατέρα, που δεν μπορεί να είναι άλλο από την προσφορά της πνευματικής βοήθειας στον άνθρωπο ακολουθώντας την ασφαλή οδό της Ορθοδόξου Φιλοκαλικής Παραδόσεως.

Τον λόγο στην συνέχεια έλαβε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Ανθιμος. Αφού εξέφρασε τις ευχαριστίες του προς την Ιερά Σύνοδο για την επιλογή της στο να πραγματοποιηθεί στην Ι. Μητρόπολη της Θεσσαλονίκης η Ημερίδα αυτή και ιδιαίτερα με την φυσική παρουσία του Μακαριωτάτου

Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου, απηύθυνε τον χαιρετισμό του και προς όλους τους Συνέδρους.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης αναφέρθηκε μεταξύ των άλλων στα προβλήματα που αναφύονται από την σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη εποχή, την ιδιαίτερη σχέση των ψυχικά ασθενών με τον Κλήρο και υπογράμμισε την σημασία της συνεργασίας μεταξύ των Επιστημόνων και των Κληρικών για την όσο το δυνατόν σφαιρικότερη και πληρέστερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που μαστίζουν τον σύγχρονο άνθρωπο.

Ακολούθως, απηύθυνε χαιρετισμό ο Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Ελλογιμώτατος καθηγητής κ. Ιωάννης Κογκούλης. Στο μήνυμά του τόνισε την σημασία που πρέπει να δίνει η Εκκλησία στα προβλήματα του «καθ' όλου» ανθρώπου, αναφέρθηκε στην σύγχρονη τάση για «άναρχη αυτονόμηση» και ηδονή, καθώς και στον διακριτό και διακριτικό ρόλο που οφείλουν να έχουν οι Κληρικοί από τους ειδικούς επιστήμονες. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε εκ μέρους του στην διαφορετική προσέγγιση των προβλημάτων του συγχρόνου ανθρώπου από την Ορθοδοξία, που απορρέει: α) Από την χαρισματική Θεολογία, δηλαδή από την εμπειρία του Ακτίστου, και β) Από την επιστημονική Θεολογία, δηλαδή την συμβολή των πορισμάτων, των μεθόδων και των τεχνικών στην άσκηση του σύγχρονου ποιμαντικού έργου. Τέλος, επισήμανε τους κινδύνους της σύγχρονης τάσης της Κοινωνίας με την σταδιακή απομάκρυνση του Ι. Κλήρου από τα Σχολεία και τις εις βάρος του μαθήματος των θρησκευτικών επιθέσεις για την απομάκρυνσή του από την εκπαίδευση. Ένα μάθημα που τόσο απαραίτητο καθίσταται για την ψυχική και κοινωνική σφαίρα του ανθρώπου σήμερα.

Κατόπιν, ακολούθησε η Α΄ Συνεδρία με πρώτη την εισήγηση του Αιδεσιμολογιώτατου Πρωτ. κ. Βασιλείου Καλλιακμάνη, καθηγητού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, με θέμα: «Πνευματική Πατρότητα και Ποιμαντικές Αρχές». Έγινε αναφορά στην Αγιοπνευματική και Εκκλησιολογική σημασία της έννοιας του «Πνευματικού Πατέρα», καθώς και για το ποιοι κληρικοί δικαιούνται να φέρουν αυτόν τον τίτλο. Τονίσθηκε η σημασία των ποιμαντικών αρχών της «ακρίβειας» και της «οικονομίας», καθώς και των ιδιαίτερων ποιμαντικών αρχών της «αναλογίας», της «ιστορικότητας» και της «ιδιαιτερότητας» του κάθε προσώπου. Τέλος, δόθηκε βάρος στον σκοπό της πνευματικής «χειραγωγήσεως», που δεν είναι άλλος από την καθοδήγηση του πιστού στην «εν Χριστώ ελευθερία», καθώς και στην χρεία του αρίστου συνδυασμού της θεολογίας και της Ποιμαντικής.

Στη συνέχεια, ακολούθησε η δεύτερη εισήγηση του Ελλογιμωτάτου κ. Αλεξάνδρου Σταυρόπουλου, Ομότιμου Καθηγητού της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Ο άνθρωπος σε κρίση – Περιστασιακή εξομολόγηση». Κατά την διάρκεια της εισήγησής του υπογραμμίστηκε ότι: Το μυστήριο της ιεράς εξομολόγησεως είναι χώρος πολυσυλλεκτικός [...] Από τους ανθρώπους που αντιλαμβάνονται κάποιο πρόβλημα που άπτεται της ψυχικής τους υγείας, είναι μεγάλο το ποσοστό αυτών που απευθύνθηκαν αρχικά στην Εκκλησία και ύστερα σε άλλες ειδικότητες [...] Οι αιτίες και οι αφορμές που οδηγούν κάποιον σε μία περιστασιακή εξομολόγηση, είναι διάφορες και ποικίλες, και έχουν να κάνουν με τόσο με τον ίδιο του τον εαυτό, όσο και με το περιβάλλον του [...] Η προσδοκία του προσφεύγοντος στην εξομολόγηση επικεντρώνεται στα αιτήματα της εγκάρδιας υποδοχής, της αποδοχής, της φιλικότητας και της αγάπης από μέρους των εκπροσώπων της Εκκλησίας. Χρειάζεται, λοιπόν, μια ανάλογη προετοιμασία του εξομολόγου, κατά τέτοιον τρόπον, που να εμπνέει εμπιστοσύνη στους προσερχόμενους, καθώς και την πεποίθηση ότι κάθε άνθρωπος έχει τα δικά του μέτρα και όρια, με αποτέλεσμα να ανακτηθεί η χαμένη αυτοπεποίθηση του ατόμου.

Ακολούθησαν απαντήσεις από τους κ.κ. εισηγητές της πρώτης συνεδρίας στα πολλά και ουσιαστικά ερωτήματα που ετέθησαν από τους Συνέδρους, καθώς και ολιγόλεπτο διάλειμμα.

Ακολούθησε η δεύτερη Β' Συνεδρία όπου έλαβε χώρα η εισήγηση του Ελλογιμωτάτου Δρ. Σταύρου Ι. Μπαλογιάννη, Καθηγητού της Νευρολογίας του ΑΠΘ, Διευθυντού της Α΄ Νευρολογικής Κλινικής του Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ Θεσσαλονίκης, με θέμα: «Καταθλιπτικά στοιχεία και παρερμηνευτικές διαθέσεις οι οποίες είναι δυνατόν να επηρεάσουν το περιεχόμενο της Ι. Εξομολόγησεως στους νέους, στους ενήλικες και στους ηλικιωμένους. Μεταξύ των άλλων, τονίσθηκε ότι: Μεγάλος προβληματισμός παρέχεται επί όλων των παθολογικών διεργασιών, στις οποίες το επικρατούν νοσηρό στοιχείο δεν επιτρέπει την εκ μέρους του εξομολογουμένου έκθεση και κατάθεση των πραγματικών διαστάσεων των ψυχικών διεργασιών, αλλά άλλοτε παραβλέπονται και άλλοτε αλλοιώνονται. Οι ψυχολογικές τροποποιήσεις συναρτήσκει της ηλικίας είναι δυνατόν εκ παραλλήλου να επηρεάσουν και το περιεχόμενο της Ιεράς Εξομολόγησεως και να

οδηγήσουν σε μεγιστοποιήσεις και σχετικές παρερμηνείες των ψυχικών φαινομένων. Ο πνευματικός Πατέρας πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνει τα νοσηρά στοιχεία του εξομολογούμενου και να κατευθύνει καταλλήλως την προσέγγιση αυτού, σε τέτοιο σημείο ώστε η Ιερά Εξομολόγηση να αποκτήσει διττή ψυχοθεραπευτική βαρύτητα.

Κατόπιν, ακολούθησε η εισήγηση του πατρός Αδαμάντιου Αυγουστίδη, Ψυχιάτρου – Θεολόγου και Λέκτορος της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Εκκλησία και Ψυχική Υγεία». Μεταξύ των άλλων, ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στα εξής σημεία: Η εξομολόγηση δεν στηρίζεται σε ορθολογικές τεχνικές γενικής χρήσεως και εφαρμογής, αλλά στον φωτισμό από το Άγιο Πνεύμα, τόσο του εξομολογούμενου, όσο και του Πνευματικού Πατρός. Η θεραπευτική δύναμη του μυστηρίου της μετάνοιας δεν είναι «εκ του κόσμου τούτου», αφού δεν στηρίζεται σε κτιστές μεθόδους, αλλά στις άκτιστες ενέργειες τις Αγίας Τριάδος. Δεν είναι σωστό να γίνεται σύγχυση μεταξύ των κτιστών ανθρωπίνων ιαματικών μέσων και της θεραπευτικής κοινωνίας του κτιστού ανθρώπου με τις ζωοποιές άκτιστες ενέργειες του Θεού δια των μυστηρίων της Εκκλησίας. Καμιά ανθρώπινη «ψυχο – θεραπευτική» μέθοδος δεν μπορεί να θεωρηθεί υποκατάστατο της εξομολόγησης, ούτε η εξομολόγηση επιτρέπεται να ευτελίζεται, κατανοούμενη και χρησιμοποιούμενη ως εναλλακτική θρησκευτικού τύπου «ψυχο – λογική» θεραπεία. Ακόμη και όταν κάποιος χρειάζεται και τις δύο, δεν θα πρέπει να γίνεται σύγχυση μεταξύ τους. Δεδομένου, όμως, ότι πολύ συχνά ζητούν τη συμβουλή του πνευματικού άνθρωποι με σοβαρά «ψυχολογικά» προβλήματα, είναι σημαντικό ο ιερέας να μπορεί να αναγνωρίσει τα σημεία εκείνα, που υποδεικνύουν την παρουσία «ψυχοπαθολογίας» με την ιατρική έννοια του όρου, και να υποδεικνύει την ανάγκη ιατρικής ή ψυχολογικής βοήθειας. Ο εξομολογούμενος δεν αποπέμπεται, αλλά παραπέμπεται στον κατάλληλο ειδικό.

Στην συνέχεια, ακολούθησαν κατατοπιστικές και απαντήσεις και διευκρινήσεις στις εύστοχες ερωτήσεις, τοποθετήσεις και απορίες των Συνέδρων, καθώς και εποικοδομητική συζήτηση επί των εισηγήσεων.

Τέλος ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος, Πρόεδρος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Ειδικών Ποιμαντικών Θεμάτων και Καταστάσεων, κατέληξε τις τελικές θέσεις ως τα πρώτα Συμπεράσματα της Ημερίδας, που είναι τα εξής :

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Ο άνθρωπος είναι ψυχοσωματικό όν, αποτελείται από ψυχή και σώμα και παρατηρούνται επιδράσεις της ψυχής επί του σώματος και του σώματος επί της ψυχής. Επίσης, ο άνθρωπος δέχεται και διάφορες επιρροές από το περιβάλλον.
2. Υπάρχουν πολλές ασθένειες, όπως πνευματικές -ψυχικές, ψυχολογικές, νευροβιολογικές και σωματικές. Μεταξύ αυτών υπάρχουν αλληλεπιδράσεις και ο διακριτικός και φωτισμένος Πνευματικός μπορεί να τις διακρίνει.
3. Συνδέεται πολύ στενά ή ποιμαντική με την Θεολογία, δηλαδή οι Ποιμένες της Εκκλησίας οφείλουν να θεολογούν και οι θεολόγοι πρέπει να ποιμαίνουν τον σύγχρονο άνθρωπο.
4. Όταν βρισκόμαστε μπροστά σε έναν άνθρωπο με πνευματικά, νευρολογικά και ψυχολογικά προβλήματα, οφείλουμε να ενεργούμε με διάκριση. Αρχίζουμε την ποιμαντική με τις προϋποθέσεις που καθορίζει η διαχρονική παράδοση της Εκκλησίας, όπως εκφράστηκε στην Αγία Γραφή, τα κανονικά κείμενα των Τοπικών και Οικουμενικών Συνόδων, την πατερική διδασκαλία και την ποιμαντική πείρα. Όταν διακρίνουμε νευρολογικά-ψυχιατρικά προβλήματα, παραπέμπουμε τον άνθρωπο στους ειδικούς επιστήμονες ιατρούς, και παράλληλα συνεχίζουμε την πνευματική αγωγή.

Ευχαρίστησε τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Ιερόνυμο για την μέριμνά Του και την παρουσία Του, την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, τον φιλοξενούντα Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Ανθιμο, τους αξιοτίμους κ.κ. Εισηγητές, τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιμ. κ. Σπυρίδωνα Κατραμάδο, Γραμματέα της Επιτροπής για την υποδειγματική προετοιμασία της Ημερίδας εκ μέρους της Γραμματείας καθώς, και το σύνολο των Πνευματικών Πατέρων – Συνέδρων με την παρουσία τους. Έκλεισε δε τις εργασίες της Ημερίδας δίνοντας τις πνευματικές του κατευθύνσεις και υποδείξεις του για την ευαισθητοποίηση και επαγρύπνηση όλων των Πνευματικών Πατέρων και για την ανάγκη της ανάληψης δράσεων για την όσο το δυνατόν έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση, εντός των πλαισίων

της Εκκλησίας μας, των ψυχικών διαταραχών των πιστών και των λοιπών ανθρώπων. Τούτο θα γίνει με γνώμονα την εν ελευθερία ανάδειξη του ανθρώπινου προσώπου εντός της μυστηριακής ζωής, που θα οδηγήσει στην κατά χάριν «Θεϊκή Υιοθεσία». Οι εργασίες της Ημερίδας ολοκληρώθηκαν με την παράθεση εκ μέρους του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Ανθίμου, ενός πλούσιου γεύματος προς όλους τους συνέδρους στις εγκαταστάσεις της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Σχολής Θεσσαλονίκης.

Εκ του Γραφείου Τύπου